

خیرین آموزشگر!

شرح تجربه‌ای متفاوت از خیرین

فاطمه قائمی

آموزگاران و مدیران) نام گرفته، از مهرماه ۱۳۹۵ در سیستان و سپس از شهریور ۱۳۹۶ در منطقه بلوچستان به اجرا درآمده است. «آرام»، که بنا به گفته دست‌اندرکارانش طرحی جهادی است، کار خیرین آموزشگری است که بهسازی و به روزآوری دانش و افزایش توانمندی و مهارت مدیران و معلمان مناطق محروم کشور را نه در شعار، بلکه در عمل مدنظر قرار داده و به‌طور عملیاتی وارد کارزار آموزش نیروی انسانی شده‌اند.

گزارشی از طرح آرام

طرح جهادی آموزش و رشد آموزگاران و مدیران استان سیستان و بلوچستان، در مدت کوتاهی، چندین مؤسسه از جمله مؤسسه شمس‌الشموس، بنیاد برکت اداره کل آموزش و پرورش استان سیستان و بلوچستان، هیئت آل‌یاسین تهران، اداره کل نوسازی و تجهیز مدارس استان سیستان و بلوچستان خیل عظیمی از استادان و آموزشگران شناخته شده کشورمان را به خود جذب کرد و کلاس‌ها و کارگاه‌های آموزشی طولانی‌مدتی

اشاره

احتمالاً تاکنون عبارت‌هایی مانند «خیرین مدرسه‌ساز»، «خیرین کتابخانه‌ساز»، «خیرین خوابگاه‌ساز» و عبارت‌های مشابه دیگر را دیده یا شنیده‌اید، ولی ما در اینجا می‌خواهیم از خیرینی سخن بگوییم که سفره خیر خود را در حوزه‌ای متفاوت گشوده‌اند. گروهی از دانش‌آموزان دهه ۷۰ برخی از دبیرستان‌های شناخته شده تهران، که سابقه حضور در اردوهای جهادی در مناطق محروم کشور و ساخت‌وساز مدرسه، درمانگاه، خانه بهداشت و ... برای مردمان این مناطق را داشته‌اند، بعد از ساخت حدود ۵۰ مدرسه در منطقه محروم سیستان و تحویل آن به ادارات آموزش و پرورش محلی، مشکل را در جای دیگری می‌یابند و متوجه می‌شوند که مشکل فرهنگی آن منطقه‌ها صرفاً با ساخت‌وساز بناهای فرهنگی-اجتماعی مانند مدرسه حل و فصل نمی‌شود و باید بهسازی نیروهای انسانی شاغل در این مدارس در دستور کار قرار گیرد. این طرح که به دلیل تدریجی و مستمر بودنش، «طرح آرام» (آموزش و رشد

در استان برای آموزگاران و مدیران مدارس ابتدایی برپا شد. برگزاری مجموعه این کلاس‌ها را مؤسسه مردم نهاد جهادی رویش مهر، ابتدا از مهرماه ۱۳۹۵ در پنج شهرستان سیستان و بلوچستان آغاز کرد. در تابستان ۱۳۹۶ نیز طرح در جنوب استان و میان معلمان و مدیران شهرستان‌های بلوچ‌نشین و روستاهای تابعه ادامه یافت.

دوره‌های آموزشی سیستان که ۱۲۰ معلم و ۶۰ مدیر از ۵ شهرستان زابل، زهک، نیمروز، هامون و هیرمند در آن‌ها حاضر می‌شدند، از مهر ۹۵ آغاز شد و تا اسفند همان سال به طور مستمر در تمامی پنج‌شنبه‌ها و جمعه‌ها در خانه معلم زابل با محوریت آموزش محتوای دروس ریاضی، علوم، فارسی، سواد مالی، طراحی آموزشی، درس پژوهی برای معلمان و مباحث مدیریت راهبردی (استراتژیک برای مدیران) برگزار شد.

حدود یک‌سوم این ۱۸۰ نفر، در تابستان ۹۶ با همکاری مجتمع آموزشی مهر هشتم در یک سفر علمی-آموزشی ۱۲ روزه در تهران حاضر شدند و علاوه بر حضور در کلاس‌های گوناگون و بازدید از مدارس و مراکز آموزشی موفق، گواهی‌نامه مدرسی دریافت کردند که بتوانند از مهر ۹۶ در شهر و روستاهای خود، در مقام برپاکننده کارگاه‌های آموزشی و بدون نیاز به مدرسان اعزامی از تهران، عمل کنند که خوشبختانه چنین نیز شده و آموزش‌ها به صورت خوشه‌ای در کل استان در حال پخش شدن است.

نکته قابل توجه طرح آرام این است که تمامی اعضا و ارکان آن، از استادان و مدرسان اصلی گرفته تا معلمان و مجریان طرح، همه با رویکرد جهادی و با عشق و علاقه در فعالیت‌ها حضور داشته‌اند و این خود نویدی است برای تغییر، تعالی و رویش.

چند پرسش مهم:

● چرا بهسازی نیروی انسانی، از ساخت‌وساز مدرسه مهم‌تر است؟

غالباً مدرسه با کیفیت مطلوب و استاندارد ساخته می‌شود اما در محتوای آموزشی و تربیتی مدارس، به دلیل نبود عدالت آموزشی در مناطق کم‌برخوردار، مشکلاتی وجود دارد که سرعت پیشرفت و بهره‌برداری از مدارس را به شدت کاهش می‌دهد. بر این اساس، هدف، آموزش جهادی و رایگان مدیران و معلمان مدارس مناطق محروم براساس مدرسه مطلوب ترسیم شده در سند تحول بنیادین و افق چشم‌اندازهای ۱۴۰۴ است.

● طرح به دنبال تحقق چه اهدافی است؟

○ ارتقای ملاک‌های آموزشی و پرورشی مدارس مناطق کم‌برخوردار در دوره ابتدایی و رسیدن به متوسط ملاک کشوری؛
○ افزایش سطح دانش، مهارت و نگرش معلمان و مدیران

مدارس مناطق کم‌برخوردار؛
○ بی‌نیاز کردن مدارس منطقه از به کارگیری معلمان، مدیران و استادان غیربومی؛
○ سرعت بخشیدن به اجرای طرح سند تحول بنیادین آموزش و پرورش کشور.

● طرح، چه سیاست‌هایی را در دستور کار خود دارد؟

○ تلاش برای هماهنگی توسعه محتوای آموزشی و بهره‌برداری از فضاهای آموزشی همراه با پیشرفت‌های فیزیکی و توسعه فیزیکی محیط‌های آموزشی؛
○ آزادسازی ظرفیت‌های بومی و استفاده از آن‌ها در جهت ارتقای سطح کیفیت آموزشی منطقه؛
○ تلاش برای رفع نیازهای واقعی منطقه و ارائه پاسخ‌های مناسب و درخور؛

○ توجه به مقتضیات منطقه و تلاش برای بهبود وضع موجود

○ برنامه‌ریزی واقع‌بینانه و عملیاتی در جهت رشد واقعی کیفیت و نه تبلیغاتی و بی‌کیفیت؛
به‌طوری که تغییراتی محسوس در طول زمان در عملکرد مدیران و معلمان مشهود باشد.

○ استفاده از تجارب موفق مجتمع‌های آموزشی به صورت مدون و کارآمد و به اشتراک گذاشتن تجارب عملیاتی موفق.

○ برقراری ارتباط معنادار بین مدارس و محیط علمی و دانشگاهی برای اجتناب از فرصت‌سوزی‌ها!

○ تدوین و طراحی عملیاتی، با استفاده از تجارب زیسته در مدرسه‌داری، با کمک استادان

دانشگاه، برای اثربخش کردن تلاش‌ها و نظریه‌پردازی‌های متخصصان دانشگاهی با مدنظر قرار دادن مقتضیات محیطی و بومی.

○ بهره‌گیری از منابع مالی خیرین مدرسه‌یار؛
○ استفاده از ظرفیت‌های موجود در آموزش و پرورش و به کارگیری آن‌ها؛

○ استفاده از رویکرد جهادی برای نیل به اهداف
○ استفاده از معلمان و مدیران جوانی که بتوانند سال‌ها در این مسیر به صورت جهادی خدمت کنند.

● چرا استان سیستان و بلوچستان به عنوان منطقه نمونه انتخاب شد؟

مدارس استان سیستان و بلوچستان دارای تعداد قابل توجهی معلم و دانش‌آموزند. با این حال، در مواجهه با تغییرات در نظام‌های آموزشی نتوانسته‌اند نیازهای مخاطبان را برآورده سازند.

غالباً مدرسه با کیفیت
مطلوب و استاندارد
ساخته می‌شود
اما در محتوای
آموزشی و تربیتی
مدارس، به دلیل نبود
عدالت آموزشی در
مناطق کم‌برخوردار،
مشکلاتی وجود دارد
که سرعت پیشرفت و
بهره‌برداری از مدارس
را به شدت کاهش
می‌دهد